

”Länge leve vi”

En kvalitativ studie om hiphop och hälsa

Författare: Anna Malmer
Therese Sahlin

Folkhälsovetenskapligt program
med hälsoekonomi, 180 hp

Examensarbete i folkhälsovetenskap med
hälsoekonomi I

Omfattning: 15 hp

Handledare: Maria Magnusson

Examinator: Monica Bertilsson

Sahlgrenska akademien

Svensk titel: "Länge leve vi" – En kvalitativ studie hiphop och hälsa

Engelsk titel: "Long live us" – A qualitative study about hip hop and health

Författare: Anna Malmer & Therese Sahlin

Program: Folkhälsovetenskapligt program med hälsoekonomi 180 hp

Examensarbete i folkhälsovetenskap med hälsoekonomi I

Omfattning: 15 hp

Handledare: Maria Magnusson

Examinator: Monica Bertilsson

SAMMANFATTNING

Bakgrund: Hiphop är en kultur från USA vars svenska gren vuxit fram under de två senaste decennierna. Det finns studier som visar på såväl negativa som positiva hälsorelaterade konsekvenser av hiphop. De negativa konsekvenserna rör i allmänhet hiphopmusikens inflytande över levnadsvanor och kvinnosyn och de positiva konsekvenserna återfinns inom områden som självkänsla och empowerment samt i samband med utövandet av hiphopkulturen. **Syfte:** Studiens syfte var att utifrån utövaras perspektiv undersöka hur hiphop och psykisk hälsa står i relation till varandra i deras liv. **Metod:** En kvalitativ studie genomfördes med fem djupintervjuer. Som analysmetod valdes innehållsanalys. **Resultat:** Studiens resultat presenterades utifrån sju kategorier som skapades ur den empiriska datan. Dessa kategorier var Hiphop inger en känsla av tillhörighet, Utövarnas inflytande i samhället genom hiphop, Stigmatisering av hiphopkulturen, Hiphop som destruktiv kraft, Hiphop som motiverande kraft, Hiphop som copingstrategi och Förutsättningar för utövande av hiphopkulturen. Intervjupersonerna upplevde att hiphopkulturen gav dem en känsla av gemenskap och tillhörighet, en möjlighet till delaktighet i samhället och en identitet. Det fanns upplevelser om att hiphop bidragit med en destruktiv umgängeskrets. Samtliga intervjupersoner ansåg att det finns mycket fördomar och okunskap om hiphop. **Diskussion/slutsats:** Stigmatiseringen av hiphopkulturen kan påverka de aktiva utövarna negativt när det kommer till trygghet att uttrycka sin identitet och delaktighet i samhället. Hiphopkulturen kan ge en ökad känsla av KASAM och empowerment. Hiphopkulturen innebar negativa hälsoeffekter för en intervjuperson. De hälsoeffekter som framkom i studien rörde främst mentala och sociala hälsoeffekter. Studien har inte fokuserat på de fysiska effekterna av informanternas utövande.

Sökord: Hiphop, hälsa, KASAM, empowerment, kultur och subkultur

ABSTRACT

Background: Hip hop is a culture from USA which has developed in Sweden during the last two decades. There are studies that show negative as well as positive health outcomes related to hip hop. The negative outcomes are related mainly to hip hop's influence on lifestyle habits while the positive outcomes have to do with the empowering aspect of the hip hop culture. **Aim:** The aim of the study was to, based on the practitioner's perspective, examine how hip hop and mental health are interrelated in their lives. **Method:** A qualitative study carried out with five indepth interviews. A content analysis was chosen as analysis method. **Result:** The result of the study was presented by the seven categories created from the data. The categories were Hip Hop gives a feeling of belonging, Stigmatization of the hip hop culture, Hip hop as a destructive force, Hip hop as a motivational force, Hip hop as a coping strategy and conditions for participation of the hip hop culture.. The interviewees felt that the hip hop culture gave them a feeling of community and belonging, a feeling of participation and influence over the society and gave them an identity. There was experience of hip hop bringing destructive social environment with it. All of the interviewees had experienced a lot of prejudices and ignorance about the hip hop culture. **Discussion/conclusion:** The stigmatization of the hip hop culture may have a negative impact on its practitioners when it comes to freedom to express their identity and opportunities of participation and influence in society. The hip hop culture may give an increased feeling of KASAM and empowerment. The hip hop culture contributed to negative health outcomes for one interviewee. The health impacts that were revealed in the study were related mainly to mental and social health impacts. The study has not focused on impact of hip hop on physical aspects of the health of its practitioners.

Keywords: Hip hop, health, sence of coherence (SOC), empowerment, culture, and subculture

Ordlista

Interkulturell kompetens

Den kunskapen som inte betygsätts och som många som lever i mångkulturella områden har införskaffat sig på grund av sin omgivning, vilket exempelvis kan vara genom erfarenheter eller informell kunskap.

Jam

En arena där dansare möts för att utöva sin konst och ta del av varandras uttryck. Man dansar oftast i cirklar som också kallas för "cyphers".

Hiphopens element

Det finns fyra stycken huvudsakliga estetiska element i hiphop som utgör discjockey, graffiti, rapp och breakdance, vilka kan översättas som musik, bildkonst, litteratur och dans.

Förord

Efter tre år på hälsoinriktade program har några centrala begrepp stått för teorierna kring hälsa under utbildningen. De teorier som har varit genomgående har varit KASAM, Empowerment och Coping och dessa har i sin tur förklarat det salutogena perspektivet på hälsa och även hur stor del den psykiska hälsan är av en individs upplevda hälsotillstånd. Vi som författare till denna studie är båda aktiva hiphopdansare och som blivande hälsovetare respektive folkhälsovetare upplever vi att det finns både positiva och negativa föreställningar i omgivningen om hiphopens inverkan på dess utövares psykiska hälsa. Det finns en mängd personer som idag utövar hiphopens fyra element i Sverige och vi anser därför att det är relevant att undersöka om hiphop påverkar utövares psykiska hälsa och i så fall på vilket sätt. Då hiphopdansen är ett av fyra element inom hiphopkulturen ämnar vi att belysa ett helhetsperspektiv genom att utövare från alla elementen är representerade i studien. Detta ger inte endast en mer övergripande bild men speglar också verkligheten på ett sanningsenligt sätt då hiphopdansen inte har utvecklats på egen hand utan hand i hand de andra elementen. Den ena författaren kommer från hälsopromotionsprogrammet med idrottsvetenskap på Institutionen för kost- och idrottsvetenskap och den andra från det folkhälsovetenskapliga programmet på Sahlgrenska akademien i Göteborg och båda är i 24-årsåldern.

Denna studies titel är tagen från de svenska rapparna Ison och Filles låt med samma namn då låten handlar om självförtroende och gemenskap samt sätter ord på de prövningar som många utövare behöver ta sig igenom. Studien har inspirerats av de som aktivt arbetar för hiphopkulturens framväxt i Göteborg. Det finns många eldsjälar som bryter ny mark för hiphopen både på olika kulturarenor men även på politisk- och kommunal nivå runt om i regionen. De informanter som deltagit i intervjuerna har genom sitt bidrag till studien även bidragit till att ge läsarna en verklighetsbaserad inblick i deras liv som hiphoppare, ett ovärderligt kunskapslyft för dem som innan inte fått ta del av en sådan insyn. Vi vill börja med att tacka vår fantastiska handledare som inte endast haft stort tålamod med vårt skrivande men även visat ett genuint intresse för vårt ämne och trott på oss genom processen. Det finns sedan flera som författarna skulle vilja ge ett extra stort tack till:

De som skapar plattformar för vår kultur:

Abraham Fraiman och Zerjon Abebe och resten av Twisted Feet
Ernesto Escobar, Daniel Terres och Johan Lundin från "Staden är din"
Community X
Vic Vem och Natalia
FATTA! / FATTA MAN

Vår grupp:

Fuse Fam

De som förser oss med vetenskaplig forskning om svensk hiphop:

Johan Söderman

Ove Sernhede

Våra familjer och nära vänner som stått ut med oss och stöttat oss

Table of Contents

SAMMANFATTNING	
ABSTRACT	
Ordlista	
Förord	
1. Introduktion	7
2. Bakgrund.....	7
2.1. Estetisk kultur och hälsa.....	7
2.2 Hiphop	9
2.3 Hiphop och hälsa	9
2.4 Problemformulering	11
3. Syfte.....	11
4. Metod.....	11
4.1 Studiedesign.....	11
4.2 Urval	11
4.3 Datainsamling	12
4.4 Analysprocess.....	12
4.5 Etiska överväganden	14
5. Resultat	15
5.1 Hiphop inger en känsla av tillhörighet.....	16
5.2 Utövarnas inflytande i samhället genom hiphop	18
5.3 Stigmatisering av hiphopkulturen.....	20
5.4 Hiphop som destruktiv kraft	21
5.5 Hiphop som motiverande kraft.....	22
5.6 Hiphop som copingstrategi.....	23
5.7 Upplevda förändringar inom hiphopkulturen.....	24
6. Diskussion	25
6.1 Resultatdiskussion	26
6.2 Metoddiskussion.....	32
7.1 Slutsats	35
7.2 Implikationer	35
8. Litteraturförteckning	37
Bilaga 1. Informerat samtycke.....	
Bilaga 2. Frågeguide.....	

1. Introduktion

Hiphop är idag en global kultur som inte endast innefattar en hel musikgenren men som också skapar stora tävlingar inom alla de fyra elementen. Hiphopkulturen kategoriseras ofta som en ungdomskultur och inte sällan förknippas den med negativa associationer som kriminalitet och drogmissbruk. I USA, där hiphop uppstod och har funnits sedan 1970-talet, har det hittats positiva användningsområden av hiphop som exempelvis i flera projekt där kulturen används i både folkbildnings syfte [1] och i självstärkande samt fysisk träning [2]. Efter att ha undersökt vilken vetenskaplig forskning det finns kring ämnet hiphop i relation till hälsa kan författarna till denna studie se att kunskapsbasen är väldigt liten och att det ibland kan urskiljas två läger inom forskningen. En del studier som har gjorts har till exempel undersökt vissa rapptexters kvinnoförnedrande innehåll och vissa indikerar på att användningen av droger återfinns i högre utsträckning inom hiphop än i andra subkulturer. Dock har det i andra studier visats att hiphopens danselement har varit utgångspunkten i exempelvis interventioner för att locka ungdomar till fysisk aktivitet [2]. Genomgående för de befintliga studier som författarna till denna studie har hittat är att de beskriver hiphop utifrån och inte från utövarnas perspektiv. Det finns idag en kunskapslucka kring hur utövare själva ser på sig själva som hiphoppare, om kulturen har påverkat deras liv och i så fall på vilket sätt. Om de olika lägren inom forskningen kring hiphop och hälsa indikerar på olika saker hur beskriver då utövarna sin bild av sin hälsa och finns det likheter till tidigare forskning. I och med att utövarna i de olika elementen är en del av samma kultur men inte nödvändigtvis är lika aktiva på ett fysiskt plan anser författarna att det var lämpligt att undersöka hiphopens eventuella påverkan på den psykiska hälsan.

2. Bakgrund

2.1. Estetisk kultur och hälsa

Kultur i form av exempelvis konst, musik, teater och dans har enligt Malmökommissionens rapport positiv inverkan på invånarnas hälsa och delaktighet genom att delvis vara tillgängligt även för människor som lever i ett utanförskap. Om tillgängligheten till kulturliv förbättras kan det enligt rapporten skapa broar och plattformar som sträcker sig över de skillnader som segregerade grupper separeras av. Detta kan i sin tur öka den upplevda gemenskapen och därmed hälsan hos de som är en del av den. Avsaknaden av mötesplatser för sådana kulturella upplevelser bidrar enligt Malmökommissionens rapport istället ofta till fördomar och otrygghet mellan grupper i samhället. Möjligheten till att få skapa kultur anses därför vara av stor vikt [3].

Främjandet av estetiskt kulturutövande bland barn och ungdomar i skolan anses kunna vara en bidragande faktor till delaktighet. Dessutom kan det vara ett effektivt verktyg när det gäller ett av skolans mest centrala uppdrag, nämligen att stödja elever till läs- och skrivkunnighet. I Malmökommissionens rapport framkom det att utövandet av estetisk kultur är ett kraftfullt redskap för att förebygga ohälsa [3]. Det finns studier från bland annat Sverige som visar på samband mellan kulturellt deltagande och god hälsa, vilket kan bero på den gemenskap och välbefinnande som deltagandet skapar [4]. Estetiskt kulturutövande skulle också kunna fungera som copingstrategier, vilket kan leda till ökad hälsa då copingstrategier används för att hantera och förbättra svåra situationer i livet [5].

2.1.1 Faktorer som påverkar psykisk hälsa

Begreppet psykisk hälsa innehåller emotionellt, psykologiskt och socialt välbefinnande. Psykisk hälsa är mer än avsaknaden av psykisk ohälsa och innefattar att individen har en fungerande tillvaro, finner glädje i sin tillvaro, är nöjd med sig själv och mår bra ihop med andra och samhället [6]. När det kommer till huruvida en individ förstår sin verklighet, hanterar den och finner meningsfullhet av den har känsla av sammanhang, KASAM, visat sig vara hälsofrämjande och har stark koppling till självskattad hälsa [7]. Andersson och Eijlertsson är några av dem som menar att ju högre grad av KASAM en person har, desto högre chans har hen också till god hälsa [8]. När det kommer till att må bra ihop med resten av samhället kan det enligt Folkhälsomyndigheten finnas samband mellan att vara delaktig socialt och självskattad hälsa då de som rapporterar att de har lågt socialt deltagande också i högre grad rapporterar om ohälsosamma levnadsvanor, otrygghet och lågt emotionellt stöd [4]. Enligt en rapport från Göteborgs stad kan brist på delaktighet och en ökad segregation mellan grupper skapa ohälsa på grund av att den bidrar till stigmatiserande processer [9]. De som lever i utanförskap kan enligt Sernhede utsättas för marginalisering och diskriminering vilket påverkar de berörda individerna negativt [10].

Ett sätt att stärka grupper som lever i ett utanförskap på grund av segregation är enligt Malmökommissionens rapport att lyfta den interkulturella kunskapen, en kompetens som idag inte sätts något betyg på. Den interkulturella kunskapen erhålls av många som lever i till exempel områden av mångkulturellt slag och tillvaratagandet av den typen av kompetens kan därför stärka empowerment hos dessa grupper [3]. Empowerment, alltså känslan av makt och inflytande över sitt eget liv [7], kan enligt Wallerstein och Bernstein ha samband med delaktighet. De menar att delaktighet i gruppaktiviteter kan öka individers känsla av att ha inflytande över sitt eget liv och därmed deras empowerment. Empowerment kan enligt Wallerstein och Bernstein leda till personlig utveckling, ökat socialt stöd, att individer och grupper känner ökad delaktighet i bostadsområdenas angelägenheter, policy-och miljöförändring samt andra indikatorer på ökad delaktighet i samhället [11].

2.2 Hiphop

2.2.1. Hiphoprörelsen

Hiphop är en kultur som består av de fyra olika estetiska elementen discjockey, graffiti, rapp och breakdance, vilka enligt Söderman kan översättas som musik, bildkonst, litteratur och dans [12]. Hiphop har vuxit fram under de senaste två decennierna i Sverige och den har engagerat många människor [13]. Hiphopkulturen skapades i mitten av 1970-talet i stadsdelen Bronx i New York, USA. Invånarna i detta område hade skiftande etnisk bakgrund som exempelvis latinamerikansk, västindisk och afroamerikansk. Det rådde i dessa områden en utbredd ”gängkultur” och Söderman menar att förklaringen till hur hiphop utvecklades var att utövare utmanade varandra i tävlingar istället för att delta i gängbråk [12]. Enligt Chang hade hiphopkulturen redan i början av 1980-talet etablerat sig och den var inte längre en kulturform endast i New York utan hade blivit en global kultur, en ”Planet Rock” [14].

Inom hiphoprörelsen råder det konsensus om att det finns viktiga skillnader mellan den kommersiella respektive den icke-kommersiella hiphopen. Många hiphoppare hävdar att dessa är motpoler till varandra och att de står för olika saker. Den kommersiella hiphopen fokuserar mycket på individuella mål som rikedom och kändisskap, medan den icke-kommersiella hiphopen handlar om att bygga upp en gemenskap och vara solidarisk med sitt bostadsområde. [1].

2.3 Hiphop och hälsa

2.3.1 Hiphopens inflytande hos utövare

Africa Bambaataa, en av pionjärerna inom hiphop, har uppmanat kulturens följeslagare att sluta röka, äta bättre för att investera i sin hälsa och utbilda sig. Söderman menar att denna typ av uppmaning inte är ovanlig och kan ses som ett tecken på att hiphop kan fungera som folkbildning [12]. Hiphop kan enligt Sernhede fungera som en alternativ samhällsinformatör då många andra kanaler för nyhetsförmedling har mist sitt förtroende hos de marginaliserade befolkningsgrupperna [1]. Hiphopkulturen har enligt Söderman tagits upp av flera socialt utsatta grupper runt om i världen och i Sverige. Exempelvis var rapp en uttrycksform för ungdomar som demonstrerade i den så kallade arabiska våren. Hiphop har kommit att bli ett verktyg för gemenskap som sträcker sig över landsgränser till andra i samma situation och rappmusiken har i detta sammanhang utgjort berättelsen om de livsvillkor de utsatta lever i [12].

Det finns också kritik mot hiphop som grundar sig på att hiphop kan ha negativa influenser på sina lyssnare eller anhängare. Denna kritik bottnar i den typ av hiphop som kallas ”gangsterrapp” och den består mer av destruktiva texter om kvinnor, våld och droger än den politiska och folkliga rappmusiken. Gangsterlivet romantiseras i den typen av rappmusik då låtar om att skjuta poliser och texter med sexistiskt innehåll förekommer. Det finns en risk för att musiken kan ha negativt inflytande på sina lyssnares levnadsvanor. Detta har i bland annat

USA resulterat i krav på censur av den typen av rappmusik. Denna kritik kan också urskiljas i Sverige då det år 2003 fanns ett domstolsmål mot två rappare som under ett framträdande uttryckte stark kritik mot polisväsendet [1].

2.3.2 Hiphop, riskfyllda levnadsvanor och genus

Det finns forskning som visar på negativa hälsokonsekvenser av hiphopkulturen. I en amerikansk studie om rappmusik har det påvisats samband mellan att konsumera rappmusik och riskfullt sexuellt beteende, bruka våld, låg utbildning samt ohälsosamma alkohol- och drogvanor [15]. Enligt en brittisk studie om sexuellt beteende rapporteras sexuell aktivitet och negativt grupptryck bland de ungdomar som identifierar sig med hiphopkulturen oftare än bland andra ungdomar. Studien visade också på att ungdomar som tillhörde hiphopkulturen hade en tidigare sexdebut än ungdomar som inte tillhörde en subkultur [16].

I en studie om sambandet mellan användandet av droger och subkulturer fann författarna Verkooijen, De Vries och Nielsen att det bland studiepopulationen var vanligast att använda droger inom bland annat hiphopkulturen i jämförelse med andra subkulturer. Författarna hävdar att det är på grund av normer inom dessa subkulturer som användandet av substanser förekommer där [17]. En annan negativ norm inom hiphop, sett ur ett genusperspektiv, är att den kan ses som en kvinnoförnedrande kultur med starka maskulinitetsnormer. I en studie om innehållet av texter i populärmusik som hyllar förnedrande sex fann författarna att de flesta låtar om förnedrande sex som de undersökt var rappmusik. Det fanns också tendenser att rapplåtar om förnedrande sex också berörde andra riskfyllda beteenden [18]. Rappmusik har fått kritik för att bland annat reproducera stereotyper om framförallt mörkhyade kvinnor då de porträtteras som sexuella objekt i musikvideos med starka maskulinitetsnormer [19]. Enligt en studie om klimatet på hiphopklubbar visade det sig att kvinnor framställdes som sexobjekt som är till för den heterosexuella mannens ögon. Författarna Muñoz-Laboy, Weinstein och Parker menar att hiphopklubbdans kan beskrivas som ett fenomen som reproducerar könsmaktsordning då män på klubben hävdar att de bevisar sin maskulinitet på sättet de dansar med kvinnor. Hiphop har även beskrivits som en musikstil som tar förtrycket av kvinnor till en ny nivå då den glorifierar och normaliserar mannens kontroll över kvinnan [20]. De starka maskulinitetsnormerna som kan återfinnas i hiphop kan ha en negativ påverkan på folkhälsan då de är förenade med risktagande som exempelvis riskfyllda levnadsvanor [21].

2.3.3 Hiphop, empowerment och gemenskap

Trots kritik mot hiphop har studier ändå funnit positiva effekter av hiphoprörelsen och hälsa. I en amerikansk studie från 2012 ämnade författaren Travis undersöka om det finns forskning som stödjer att hiphop kan bidra till empowerment. Detta beror enligt författaren på att budskapet i många rapplåtar är att lyfta sig själv och musiken innehåller strategier för ökat självförtroende. Dessa typer av låtar innehåller också berättelser om svåra upplevelser i livet och om copingstrategier samt hur personer kan använda sig av dessa. Den självstärkande aspekten av hiphop kan enligt Travis gälla globalt och vara befintlig i alla grupper som

lyssnar på hiphop oavsett kön, etnicitet, ålder etcetera. Författaren menar att hiphop kan användas som ett verktyg för att skapa positiv förändring i människors liv [22].

Enligt en studie av rappmusikens inflytande på ungdomar är "community" viktig inom hiphoprörelsen. Detta innebär enligt författarna att gruppaktiviteter värdesätts och att utveckling av det egna nätverket sker kontinuerligt [22]. Förutom vikten av den lokala förankringen inom hiphopkulturen finns det också en tro på "the Hiphop nation" som innebär att hiphopen är en global kultur och utövare och sympatisörer är en del av en familj världen över [1].

2.4 Problemformulering

Forskning gjord på hiphopens inverkan på hälsa visar på negativa såväl som positiva effekter på hälsa. Det saknas aktuell svensk forskning om hur hiphopkulturen påverkar den psykiska hälsan hos sina aktiva utövare och hur det är att vara aktiv utövare av hiphop i Sverige idag. Vi vill belysa om personer som identifierar sig som hiphoppare uppfattar att, och i så fall hur, hiphop har påverkat deras psykiska hälsa.

3. Syfte

Syftet med studien är att utifrån utövares perspektiv undersöka hur hiphop och psykisk hälsa hänger ihop i deras liv.

4. Metod

4.1 Studiedesign

Med anledning av syftet valdes en kvalitativ ansats. En sådan är lämplig för att förstå ämnet ur deltagarnas perspektiv och utveckla en mening ur deras upplevelser om ämnet [23]. För att kunna gå på djupet och studera intervjupersonernas erfarenheter, tankar och kunskaper inom de ämnen som studien vill undersöka sambandet mellan, ansåg författarna att djupintervjuer var ett lämpligt val av metod [23]. Djupintervjuer kan beskrivas som ett samtal med ett syfte, ett samtal som avser att undersöka intervjupersonernas uppfattning om verkligheten på deras egna villkor. Deltagarna skall få möjlighet att prata fritt kring intervjufrågorna och studiens ämne [24].

4.2 Urval

Vid kvalitativ forskning bör forskaren ha en plan för urval men kunna vara flexibel under studiens gång [24]. För att få intervjupersoner till studien kontaktades fyra stycken nyckelpersoner som var och en har goda kunskaper inom ett eller flera av hiphopens fyra

element. Dessa valdes ut eftersom de har breda kontaktnät inom sina element och för att de är personer vi i vårt hiphoputövande har kontakt med. Dessa nyckelpersoner fick i uppdrag att föreslå två stycken aktiva utövare över 18 år inom sitt element och då gärna med variation av kön. Alla intervjupersoner visade sig vara runt 30-årsåldern och ålderskriteriet var lämpligt då författarna ville ha vuxna deltagare som aktivt valt sin livsstil som hiphoppare och på så sätt minska risken för att få informanter som endast sysslar med hiphop på grund av påtryckningar från sin umgängeskrets. Vid två av intervjuerna gavs förslag av intervjupersonerna om två av studiens deltagare, vilket innebär att vi använde oss av urvalstekniken "snow balling" [25]. Efter att förslag på intervjupersoner kommit in tillfrågades dessa via ett meddelande på internetsidan Facebook och författarna beskrev kort i en inbjudan studiens syfte, beräknad tid per intervju samt angav kontaktuppgifter till författarna. Då studiens syfte inte inbegriper yrke, utbildning eller övrigt levnadssätt har vi inte ställt frågor kring detta.

4.3 Datainsamling

Intervjuguiden (bilaga 2) utformades med syftet som utgångspunkt och frågorna gjordes medvetet öppna för att intervjupersonerna inte skulle styras till specifika svar. Innan djupintervjuerna genomfördes skickades intervjuguiden till handledaren och reviderades efter förslag. Djupintervjuerna genomfördes utav en av författarna medan en observatör förde anteckningar samtidigt som intervjun spelades in på mobiltelefon. Studiens två författare bytte roll som moderator och observatör inför varje intervju för att få erfarenhet av båda uppdragen. Två av intervjuerna genomfördes på ett café, två stycken i en samlingslokal som tillhör en av författarnas bostadshus och en intervju hölls hemma hos en av intervjupersonerna. Före intervjun fick deltagarna ett dokument med en utförligare beskrivning av studiens syfte och tillvägagångssätt samt de etiska aspekterna och rättigheter som de har vid deltagande (Bilaga 1). I samband med detta fick de godkänna att de läst och förstått informationen genom att signera med sin underskrift. Intervjun bestod av nio frågor och tiden på intervjuerna varierade mellan 40 till 75 min. Före varje intervju introducerades studiens författare och berättade om studien, att intervjuerna skulle spelas in för att kunna transkriberas till material för studien och att alla namn i efterhand skulle ändras för att skydda anonymiteten. Under intervjuerna intog författarna en neutral attityd för att deras förförståelse av eller uppfattningar om hiphop inte skulle styra samtalet och för att påverka studieresultatet i så liten utsträckning som möjligt.

4.4 Analysprocess

Som analysmetod användes kvalitativ analys enligt Graneheim och Lundman [26]. Manifest analys innebär att det synliga i texten analyseras medan latent analys tar hänsyn till underliggande meningar av texten [26]. Anledningen till att manifest analys valdes framför latent analys var för att studien avsåg återspegla deltagarnas åsikter och tankar såsom de själva valde att berätta dem.

Författarna använde sin förförståelse av hiphopkulturen under de delar av analysen som krävde att ”översätta” slanguttryck och förtydliga ämnen intervjupersonerna belyste. Förförståelsen påverkade också kodningen. Analysprocessen började med att intervjuerna transkriberades. Vissa slangord skrevs medvetet ut exakt som de uttalas för att läsaren ska få känslan av vilket språk och uttryck som intervjupersonerna använde sig av. Längre pauser markerades med tre punkter. Skratt skrevs ut när de avbröt intervjuens flöde. Då den av författarna som transkriberat uppfattat att intervjupersonerna citerat någon annan eller härmat någon annans röst så har dessa stycken markerats med citattecken.

Enligt Graneheims och Lundmans metod för kvalitativ analys började analysprocessen med att materialet lästes genom upprepade gånger. Därefter identifierades meningsbärande enheter. De meningsbärande enheterna kondenserades och kodades. De transkriberade intervjuerna skickades till handledaren som också har kodat en del av materialet för att uppfattningarna skall kunna jämföras och på så sätt stärka trovärdighet (trustworthiness). Trovärdigheten i en kvalitativ studie bedöms efter hur väl den mäter det den avser att mäta (credibility), hur väl studiens resultat går att applicera på andra kontexter (transferability), hur upprepningsbara fynden i studien är (dependability) och hur mycket författarnas egen tolkning har påverkat resultatet (confirmability) [27]. Efter viss diskussion uppnåddes samstämmighet kring koderna. 42 koder användes och författarna diskuterade fram vilka koder som hade liknande innebörd. Därefter grupperades koderna in i sju kategorier och sorterades in i underkategorier.

Tabell 1. Exempel från analysprocessen

Meningsbärande enhet	Kondensering	Kod	Underkategori	Kategori
Hiphop för mig är ähh ett uttryckssätt, en attityd, en gemenskap, en livsstil... Det är stort liksom. Ähh... Men, ja.. Om jag bara ska säga nånting så, ett otroligt starkt uttryckssätt.	Hiphop är ett otroligt starkt uttryckssätt, en attityd, en gemenskap och en livsstil. Det är stort.	Livsstil Hiphop är stort	Hiphop som livsfilosofi	Tillhörighet

Just med grafitti målare då dom får ju höra att dom är liksom... Dom boffar krom och dom klottrar överallt och dom kostar bara samhället pengar. Sluta med det där liksom.	Graffare får höra att de använder droger, klottrar överallt och kostar samhället pengar och därför bör sluta med graffiti.	Fördomar om Hiphop	Bilden av hiphop	Stigmatisering

4.5 Etiska överväganden

Det finns fyra etiska grundprinciper inom folkhälsovetenskap nämligen autonomi, inte skada, göra gott och rättvisepprincipen [27]. Vi har tagit dessa i beaktande genom att informera deltagarna om deras självbestämmande och deras möjlighet att när som helst avsluta deltagandet samt genom att sträva efter att lyfta fram deras berättelser enligt den innebörd de själva lägger i dem.

Kvale och Brinkman hävdar att det finns etiska riktlinjer som forskare bör ta i beaktande inför sin studie. Dessa är informerat samtycke, konfidentialitet, konsekvenser och forskarens roll. Informerat samtycke innebär att forskaren ger intervjupersonerna information om studiens syfte, upplägg och risker innan studien. Konfidentialitet innebär att data som kan avslöja intervjupersonernas identitet inte skall röjas för annan än författarna [23]. I studien har vi gett intervjupersonerna fiktiva namn vid transkribering och tagit bort namn eller platser som kan kopplas till personen. De transkriberade intervjuerna har delats med handledaren först efter att namn har bytts ut. Eftersom hiphopkretsen i Göteborg inte är så stor har vi valt att inte gå ut med information om var deltagarna bor eller vilket specifikt element de tillhör. Dock har alla våra intervjupersoner testat på flera av hiphopens element och alla element är representerade bland intervjupersonerna i denna studie. Intervjupersonerna bor alla i olika områden i Göteborg med olika socioekonomisk status och flera är inflyttade från andra mindre städer.

Vid forskning är den etiska principen att "göra gott" viktig. Att tänka på vid studier är eventuella konsekvenser för intervjupersonerna av att delta [23]. Eftersom studien kan beröra personliga ämnen om hur hiphop påverkat intervjupersonernas liv valde författarna att intervjua endast personer över arton år, som var väl införstådda i studiens innehåll. Ännu en etisk riktlinje att förhålla sig till som författare är dennes roll och integritet vid intervjutillfället. Det handlar om hur författarna ställer sig till intervjupersonerna och visar empati, förståelse och känslighet gentemot det som diskuteras [23].

5. Resultat

Fem stycken djupintervjuer genomfördes med tre manliga och två kvinnliga deltagare. Intervjupersonerna hade vuxit upp i olika städer men bodde numera i Göteborg. Deltagarna bestod av en blandning av utövare inom hiphopens fyra element. Alla intervjupersoner har fått fiktiva namn samt att alla orsnamn och annat som kan identifiera personerna har bytts ut.

Studiens resultat kommer att presenteras med utgångspunkt från de sju kategorier som vi har skapat ur den empiriska datan (tabell 2). Dessa kategorier är 1) Hiphop inger en känsla av tillhörighet 2) Utövarnas inflytande i samhället genom hiphop 3) Stigmatisering av hiphopkulturen 4) Hiphop som destruktiv kraft 5) Hiphop som motiverande kraft 6) Hiphop som copingstrategi och 7) Upplevda förändringar inom hiphopkulturen.

Tabell 2. Kategorier, subkategorier och koder från djupintervjuer med fem utövare av hiphopkulturen.

Kategori	Underkategori	Koder
Hiphop inger en känsla av tillhörighet	Hiphop som livsfilosofi	Livsstil, Identitet, Växa upp, Hiphop är viktigt, Hiphop är stort, Passion, Ökat självförtroende, Stöd och support, Gemenskap, Samhörighet
	Hiphop inger en känsla av gemenskap	
	Hiphop och skapandet av identitet	
Utövarnas inflytande i samhället genom hiphop	Delaktighet i samhället	Inflytande Delaktighet Engagemang Påverkan Förändra
	Medvetenhet om omvärlden	Politik Medvetenhet För dedikerad
Stigmatisering av hiphopkulturen	Bilden av hiphop	Medias bild Fördomar om hiphop
	Okunskap om hiphop	Okunskap om hiphop Brist på stöd Brist på förtroende
Hiphop som destruktiv kraft	Destruktiv gemenskap inom hiphopkulturen	Vågar inte Brist på självförtroende Destruktiva normer
	Hiphopens bidragande till en destruktiv livsstil	Exkluderande Konflikter Våld Alkohol Droger Kriminalitet

Hiphop som motiverande kraft	Normbrytande	Normbrytande Våga Frihet
	Personlig utveckling	Kunskap Konstnärlig utveckling Personlig utveckling
Hiphop som coping strategi	Utlopp för känslor via hiphopens olika element	Uttryck Utlopp Terapi Meditativt
	Hiphop som verktyg	Coping Ej coping Problemlösning
Upplevda förändringar av hiphopkulturen	Gemenskapen inom hiphopkulturen var bättre förr	Otillgänglighet Mindre gemenskap Brist på delaktighet Normer inom Hiphop
	Otillgängligheten till hiphop i utövarnas ungdom	

5.1 Hiphop inger en känsla av tillhörighet

Kategorin tillhörighet skapades eftersom intervjupersonerna beskrev olika aspekter av tillhörighet som att ha hiphop som livsfilosofi, att känna gemenskap och i skapandet av identitet. Hiphop beskrevs som en stor och viktig del av intervjupersonernas liv som har påverkat hur de förhåller sig till sig själva och omvärlden. Kategorin består av underkategorierna 1) Hiphop som livsfilosofi 2) Hiphop ger en känsla av gemenskap och 3) Hiphop och skapandet av identitet

5.1.1 Hiphop som livsfilosofi

Intervjupersonerna har anammat det de anser att hiphop står för och skapat sig livsstilar som bygger på det. Det blev tydligt att hiphop inte bara har påverkat intervjupersonernas umgängeskrets utan hela deras liv, deras val i livet och personer som de umgått med. Många av intervjupersonerna har valt att flytta till andra städer för att kunna vara en större del av hiphopkulturen då utbudet i deras hemstäder varit för litet för dem. Det framkom i intervjuerna att många har svårt att bli nära vänner med personer som inte utövar hiphop, då de känner att aktiva utövare är de enda som förstår och kan relatera till dem. Hiphop har i alla våra intervjupersoners fall startat som ett intresse som har utvecklats till en livsfilosofi. Med livsfilosofi menas att hiphop har påverkat våra intervjupersoners sätt att tänka och förhålla sig till världen.

Hiphop enligt flera intervjupersoner handlar inte bara om de fyra elementen utan hiphop är en rörelse som strävar efter att förändra världen till något bättre. Hiphop blir därför för intervjupersonerna ett sätt att förhålla sig till livet. Utövarna beskriver en stark passion för hiphop som gör att de fortsätter sträva efter att bli bättre och att kunna fortsätta utöva kulturen. Det beskrevs att de skulle känna sig tomma om de inte fick utöva hiphop. Det framkom också i intervjuerna en känsla av att inte veta vem man är utan hiphop. Hiphop beskrivs som ett otroligt starkt uttryckssätt, en attityd och en livsstil.

”Hip hop för mig har varit att vara en del av någonting större.. En slags rörelse. Det har blivit liksom som ett sätt att leva livet på egentligen. Det har blivit så mycket mer än att bara liksom uttrycka sig. (...) Jag har tagit till mig liksom hela filosofin inom hip hop liksom och hela den här strävan över att få en ökad medvetenhet och organisera sig för att förbättra världen. För mig så är Hip hop så mycket mer än å bara liksom typ rappa eller måla graffiti eller så, utan det är liksom ett tankesätt liksom. Ett sätt att leva efter” (Hamid)

5.1.2 Hiphop ger en känsla av gemenskap

Våra intervjupersoner beskrev hiphop som en gemenskap: en känsla av att tillhöra något större och att känna samhörighet med andra utövare oavsett geografisk plats. Det talades om en öppenhet inom kulturen som innefattar att alla är välkomna och gemenskapen beskrevs som en dörr som alltid står öppen vart man än är i världen. Det berättades om hur de på resor till andra länder bodde hos främmande personer som tillhörde hiphopkulturen och att denna gäst vänlighet sågs som självklar, som en given del av hiphopkulturen. De förklarade också hur de själva skulle erbjuda sovplats till någon inom kulturen som behövde en.

Flera fann också trygghet i den gemenskapen som de hittade i hiphopkulturen, då de känt sig lite annorlunda och sökande under uppväxten men hittade en gemenskap i hiphopen som de inte hittade någon annanstans. Flera intervjupersoner beskrev dels gemenskapen de kände med de vänner eller utövare som befann sig på samma plats men också den gemenskap de kunde känna genom att lyssna på musiken eller genom att vara aktiv på olika forum på internet. En intervjuperson beskrev hur hon lyssnade på rapmusik och kunde känna igen sig i texterna och känna samhörighet med rapparna, trots att de levde helt olika liv på helt olika kontinenter. Bara att lyssna på den musiken gjorde att hon kände sig som en del av en gemenskap som gav henne styrka.

Det beskrevs om hur hiphoppare kunde identifiera varandra på klädstil och genast känna en tillit till varandra eftersom de tillhörde samma kultur. En intervjuperson berättade om hur hon på festival kunde se andra hiphoppare och genast känna en trygghet av att veta att de tillhörde samma kultur. När de identifierat varandra kände de genast att de hörde ihop och tillhörde samma gemenskap. Hiphop beskrevs som en känsla att samlas kring, en gemenskap som går ut på att man får uttrycka sig fritt och på egna villkor.

”Det är den gemenskapen man har, det är en world wide gemenskap. Asså det, vart finner man det någonstans, man bara kan bo hos någon som är helt främmande människa och man kan lita på den personen ofta, ja jag har gjort det jätte många gånger och jag har kunnat lita på alla liksom. Och man har vänner för livet efter det och det känns som att överallt i breakingvärlden så finns en dörr öppen. Både här i Sverige och utomlands, så kommer det någon från ett annat land så så öppnar man dörren bara, det är bara så” (Jennifer)

5.1.3 Hiphop och skapandet av identitet

Intervjupersonerna beskrev hur de hittade en identitet genom hiphopen och hur de till en början anammade stilen fullt ut i form av kläder, uttryck och språkbruk. När de föll för hiphop i ung ålder föll de för allt inom kulturen och det blev då också viktigt att identifiera sig utåt för att visa vilken kultur de tillhörde. De beskrev hur detta hiphoputtryck var viktigare för dem att uttrycka under tonårstiden men att hiphop numera har blivit en given del av deras identitet. Det berättades om hur viktigt det var att visa utåt att man var hiphoppare då ens klädstil ständigt blev ifrågasatt i form av att exempelvis de stora byxorna kritiserades. Stilen blev då en ståndpunkt för att visa vilken identitet man hade och det gjorde att stilen överdrevs ännu mer.

Intervjupersonerna identifierade sig med hiphop och berättade om hur svårt det skulle vara om de var tvungna att sluta utöva hiphop, då det var en sådan central del av deras liv. Eftersom de utövat hiphop så länge fanns det inte längre ett behov av att visa andra vilken kultur de tillhör, de hade redan en stark känsla av att hiphop var en del av deras identitet.

5.2 Utövarnas inflytande i samhället genom hiphop

Kategorin Utövarnas inflytande i samhället genom hiphop skapades eftersom studiens intervjuer behandlade dessa ämnen i frågor som rörde hur hiphopen påverkat intervjupersonernas liv. Det framkom i intervjuerna att hiphop påverkade deras möjligheter till inflytande och delaktighet i samhället på olika sätt och att hiphop användes för att påverka omgivningen. Kategorin består av underkategorierna 1) Delaktighet i samhället och 2) Medvetenhet om omvärlden.

5.2.1 Delaktighet i samhället

Intervjupersonerna gav uttryck för att känna att hiphop gav dem en möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället på olika sätt. Vissa upplevde att de var delaktiga i samhället genom att organisera sig inom kulturen med exempelvis anordna jams. Andra kände att de var delaktiga i samhället eftersom de fick uttrycka sig kring omvärlden med hjälp av hiphop. Samtliga uttryckte att hiphop är en stark politisk kraft som har ett inflytande i samhället eftersom budskap kan levereras genom exempelvis raptexter. De pratade också om hur

texterna i raplåtar tar upp saker som inte tas upp i nyheter men som är viktigt för dem. De uttrycktes att hiphop skapades för att det behövdes i samhället och att det fortfarande behövs.

Det framkom också i intervjuerna att det fanns en vikt av att själva vara delaktiga och engagerade i den egna kulturen så att den inte dör ut. På grund av att utövarna vill att kulturen skall leva vidare har detta gjort att de blivit engagerade och delaktiga i att skapa plattformar för kulturen och föra kunskap vidare till nästkommande generation. Det pratades om vikten att vara en sammansvetsad kultur som arbetar för ett bättre samhälle.

Vissa intervjupersoner upplevde att de kunde påverka samhället med sitt uttryck medan andra kände att de endast nådde ut med sitt budskap till likasinnade inom hiphopkulturen. Många kände att samhället inte var lyhörda för hiphopens budskap då det etablerade medias stereotypa bild av hiphop tagit för stor plats. Det framkom också att det fanns en möjlighet att de enda som nås och påverkas av hiphopens budskap är de som redan lyssnar på hiphop, likaså som de som kommer till jams är de som redan utövar hiphop. De menade att de då inte når ut längre än till den egna kretsen.

Det framkom också i intervjuerna att deltagarna kände att de kunde påverka sin omgivning på grund av sin delaktighet i hiphopkulturen. Hiphop beskrevs som en kultur som inte går att vika från eftersom den är så stark och därmed påverkas samhället på grund av det.

”På sättet att det här jag pratar om i mina texter och det här jag går ut och snackar om på scen det kommer påverka på nåt sätt. Asså, det kanske inte är naivt det kanske är jätte fint eller, det kan ju vara naivt och fint (...) att det jag skriver om och det jag säger och det jag liksom står på scen och säger att det påverkar. Det tror jag absolut att det gör, det vet jag att det gör” (Jeanette)

5.2.2 Medvetenhet om omvärlden

Det uttrycktes att hiphop är den mest samhällsgranskande musikstil som finns och att den har hjälpt till att få en ökad medvetenhet om världen. Det framkom också att hiphop tar upp problem som annars inte skildras i media. Förmågan att kunna reflektera kring sin omvärld och utvecklandet av ett ifrågasättande tänk är enligt intervjupersonerna också något som hiphopkulturen medfört i deras liv. Hiphop beskrevs som ett sätt att tala om orättvisor i världen och både öka hiphoppares medvetenhet om världen samt världens medvetenhet om de orättvisor som vissa hiphoppare utsätts för. Kulturen beskrevs som en rörelse som aktivt verkar för ökad medvetenhet och för att förändra världen.

”Men samtidigt så kan man ju se flera exempel på hiphop, vad ska man säga, dels låtar som har skapat debatt kring olika ämnen. Jag känner att rap-musiken är liksom den musikstilen som jag känner mest granskar samhället mest liksom eller den världen vi lever i” (Hamid)

5.3 Stigmatisering av hiphopkulturen

Stigmatiseringen av hiphop var återkommande i alla intervjuer och har haft påverkan på samtliga intervjupersoners liv. Intervjupersonerna beskrev den stigmatiseringen som problematisk och att den beror på okunskap och fördomar om hiphop. Kategorin Stigmatisering av hiphopkulturen består av underkategorierna 1) Bilden av hiphop och 2) Okunskap om hiphop.

5.3.1 Bilden av hiphop

Intervjupersonerna upplevde att hiphop skildras i media på ett negativt sätt och att det är den bilden av hiphop som allmänheten har. De menade på att media skildrar hiphop på ett sätt som inte stämmer överens med deras egen bild samt att personer som själva inte utövar hiphop kan prata om kulturen på ett nedlåtande sätt. Den negativa bilden av hiphop kunde innefatta allt från att graffiti anses vara inkörspport för kriminalitet till en uppfattning om att alla hiphoppare måste vara tuffa.

Flera intervjupersoner gav också uttryck för att inte vilja berätta om sitt aktiva utövande av hiphopkulturen då de var rädda för hur allmänheten skulle reagera. Många har fått höra glåpord eller blivit behandlade annorlunda för att de är hiphoppare. Intervjupersonerna tyckte att bilden av hiphop var problematisk.

Intervjupersonerna beskrev hur de trodde att allmänheten såg på de som utövare av hiphopkulturen och då framkom det att de trodde att folk såg på hiphop som en flummig kultur och som är någonting man växer ifrån. De upplevde en allmän brist på respekt för kulturen som bland annat leder till att utövare inte får nog med betalt för sin konst.

”Och den bilden har ju folk med sig när de, när man snackar om hiphop att det ska vara, ja, då ska man kanske på nåt sätt vara kriminell eller man är våldsam eller på nåt sätt liksom. Så folk som inte är insatta i hiphop kanske har med sig den bilden, vilken kan vara väldigt svårt att liksom, att säga att man är ny i hiphopkultur för då vet man att folk kommer reagera med den” (Jesper)

5.3.2 Okunskap om hiphop

Intervjupersonerna gav uttryck för att känna att det i allmänhet fanns en stor okunskap om hiphop, både från deras anhöriga och från samhället i stort. Den okunskap om hiphop som intervjupersonerna har upplevt kopplar många till den kommersiella hiphopen, alltså den hiphopmusik som spelas på radio och skildras på TV. Intervjupersonerna trodde att det är den enda kunskapen om hiphop som allmänheten har men de ansåg att det inte är den sanna kunskapen om den kultur de utövar. De beskrev hur okunskapen om vad hiphop egentligen är

bidrar till att kulturen motarbetas. De beskrev hur de saknas skildringar av positiva aspekter av hiphop i media, som exempelvis grafitti målare som har blivit framgångsrika illustratörer eller designers. Detta trodde de påverkade allmänhetens syn på hiphop och gör att de ständigt måste informera och utbilda okunniga för att försvara kulturen.

”Rapp har alltid varit så här liksom att, ja då är du antingen kriminell eller knarkare och har... strävar efter att ha så mycket pengar som möjligt och (...)
Man går ju inte på sin arbetsplats, jag som jobbar på kommunen direkt liksom så här. Det är inte så att jag går och berättar att jag ba, ja jag rappar. För att jag vet hur snacket blir liksom så här. Det är mycket så, oh shit, då kanske Charlie knarkar liksom så här” (Charlie)

5.4 Hiphop som destruktiv kraft

Kategorin skapades eftersom det framkom dåliga erfarenheter av att vara aktiv utövare av hiphopkulturen. Dessa erfarenheter har haft allvarliga konsekvenser för hälsan hos den drabbade och påverkar än idag. Dessa erfarenheter berör bland annat våld, droger, kriminalitet, normer och självförtroende. Kategorin Hiphop som destruktiv kraft innehåller underkategorierna 1) Destruktiv gemenskap och 2) Destruktiv livsstil.

5.4.1 Destruktiv gemenskap inom hiphopkulturen

Erfarenheter av dåligt umgänge inom hiphopkulturen hade medfört negativa upplevelser under uppväxten. I flera intervjupersoners fall som är uppväxta i mindre orter så fanns det antingen ingen eller väldigt få andra personer i omgivningen som utövade hiphop. Detta bidrog till att valet av umgängeskrets var begränsat till personer som i vissa fall bidrog till en destruktiv gemenskap. Dessa upplevelser har påverkat den psykiska hälsan och har varit svåra att lägga bakom sig. Det framkom i intervjuerna att hiphopen medfört ett socialt umgänge som brukade våld och som i ett fall hade lett till att en av intervjupersonerna blev grovt misshandlad av en gruppmedlem. Det beskrevs också om interna konflikter i rappgrupper som ledde till stora bråk och tillslut utfrysning ur gruppen. Det gavs också uttryck för att hiphop hade bidragit till ett umgänge med ett hårt och dömande klimat. Det hade bidragit till ett dåligt självförtroende då nedvärderande kommentarer fälldes i till exempel cyphers och att detta påverkar utövandet av hiphopkulturen än idag.

Det framkom också att den sociala gemenskapen som hiphop medförde påverkades av de raptexter som de lyssnade på, där kriminalitet och droger var normaliserat. Det framkom att de som har en bakgrund med aggressivitet och drogmissbruk kan relatera till hiphopkulturen. Det framkom också att droger var vanligt förekommande i vissa umgängeskretsar och att det både intogs och såldes. I samband med drogmissbruk förekom bråk, våld och kontakt med polisväsendet. Detta beskrevs som en mycket negativ upplevelse för intervjupersonen.

Det framkom att de erfarenheter av destruktiv gemenskap som hiphop bidragit till har gjort att intervjupersonen fortfarande tampas med dåligt självförtroende och har bidragit till ett eget missbruk. Erfarenheterna beskrevs som slitsamma och att de har satt djupa sår.

”Du väljer ju ditt eget umgänge, självklart. Men det är ganska svårt när man har kommit in i en. (...) dom som höll på med det var dom här snubbarna. Det fanns inga andra vad man kände till (...) Man lärde ju känna folk i sin egen hemstad. Och då var det dom här personerna och då hamna man i det umgänget (...). Sorligt, men så var det liksom. Och man kom väl på för sent (...) det umgänget fick ju mig liksom första poliskonfrontationen” (Charlie)

5.4.2 Hiphopens bidragande till en destruktiv livsstil

Inom den destruktiva gemenskapen som kan kopplas till den hiphoputövande umgängeskretsen kan ohälsosamma livsstilsval som exempelvis drogmissbruk spåras då det förekom bland umgängets medlemmar. Tillgången och försäljning av piller och hasch i kombination med uteblivandet av en bostad kom att speglas i musiken som negativa texter.

Flera intervjupersoner antydde att det fanns ”oskrivna regler” inom hiphop som kunde ha negativa konsekvenser och ett exempel på det är inställningen till polisen. Att skvallra om brott eller uppge kriminella personer till polisen beskrevs som en tydlig regel inom hiphopsammanhang och det uppgavs att detta tagit hårt psykiskt på utövarna i sådana specifika situationer. Vissa intervjupersoner menade också att andra destruktiva normerna inom hiphop, som exempelvis homofobi, skapats av den kommersiella hiphopen och inte är någonting de själva eftersträvar. Även uteslutandet av andra musikgenrer beskrivs som ett trångsynt tankesätt och till viss del kan olika grenar inom själva hiphopmusiken också fördömas.

”Han gick på piller och tabletter (...) Han hade inget jobb eller så och han ville inte bo hemma (...) Sälja hasch (...) det återspeglades också i rapen och där kommer det där negativa också. Och det är det många andra rappare som har i sina låtar och så också. (...) det här med folk som kanske har haft det lite tuffare och det har sålts droger för och klara sig (...) det var nog mer att det var hans sätt att liksom uttrycka sig på och det, det vart väldigt snett i slutändan” (Charlie)

5.5 Hiphop som motiverande kraft

Kategorin Hiphop som motiverande kraft skapades eftersom alla intervjupersonerna beskrev att de föll för hiphop för att den var normbrytande och att hiphop fungerar som en motiverande kraft i deras liv. Kategorin innehåller underkategorierna 1) Normbrytande och 2) Personlig Utveckling.

5.5.1 Hiphop som normbrytande genre

Samtliga intervjupersoner berättade om att de föll för hiphopkulturen för att den var annorlunda och banbrytande. De såg på hiphop som ett fritt uttryckssätt som inte var styrt av regler och normer, ett uttryck som gick mot strömmen utan att vara tillrättalagt. Många av intervjupersonerna berättade att de var ensamma i sin umgängeskrets med att börja utöva hiphop och de därför automatiskt blev normbrytande själva. Under intervjuerna beskrevs det första mötet med hiphopkulturen ingående och vad det var i den ”nya” musikgenren som de attraherades av och föll för. Hiphop beskrevs av intervjupersonerna som något som var rakt i ansiktet och som inte gick att backa för.

”Och sen så hörde jag hiphop (...) Det ljudet var, det skar, det var lite, det var lite skevt, det var lite såhär.. det här är någonting annorlunda. Det uttrycker någonting som inte är slätstruket och sött liksom utan det är någonting som... Här hamnar, setts, på tvären och det gillade jag. Så därför blev jag intresserad av det” (Jesper)

5.5.2 Personlig utveckling

Intervjupersonerna beskrev hur hiphopkulturen har påverkat dem i deras liv och många tog då upp deras personliga utveckling. Att inte vara blyg, att våga uttrycka sig och aktivt ta plats beskrevs av vissa intervjupersoner som centrala delar som hiphopen hjälpt dem att utveckla. Genom att öva på att ständigt få improvisera påstods kulturen ha gett ett starkare mod till att kasta sig in i nya utmaningar. Intervjupersonerna menade att det är viktigt att ta plats och att våga inom hiphopkulturen och att de har utvecklats på grund av det. Det har gett flera av dem ett bättre självförtroende och beskrivs ha främjat den personliga utvecklingen genom att verka som en stärkande kraft.

”Rappen har liksom fått mig mycket starkare. Extremt mycket starkare. Och modigare och självständigare och ja.. gett mig ett självförtroende och självkänsla på ett sätt som jag, Jag kan tänka mig att det inte spelar någon roll vilket elementen man har. Men hiphopkulturen den är, den är ju så... Uttrycken är ju så otroligt starka och så mycket. Så tydliga och så, ja och så mycket ta plats” (Jeanette)

5.6 Hiphop som copingstrategi

Samtliga intervjupersoner beskrev att de fått utlopp för sina känslor genom att få uttrycka sig i något eller några av hiphopelementen och därför har de lärt sig att använda sig av sitt utövande som ett verktyg för problemlösning. Kategorin innehåller två underkategorier som är 1) Utlopp för känslor via hiphopens olika element och 2) Hiphop som kunskapsverktyg.

5.6.1 Utlopp för känslor via hiphopens olika element

I samtliga intervjuer framkom att deltagarna via hiphopen fått möjlighet att tillfredsställa behov av att uttrycka sig och ge utlopp för känslor. Då intervjupersonerna valt att specialisera sig inom olika element hade de olika tillvägagångssätt för att förvandla känslor och funderingar till uttryck inom sina element. Oavsett om det handlade om fysiskt utlopp i

breakdance, skrivandet av en rapptext eller målandet av en graffitimålning beskrevs som en känslomässig tillfredsställelse. Hiphoputtrycket kunde enligt intervjupersonerna ses som ett terapeutiskt verktyg där ”kanaliserat skit... förvandlas till nåt bra” (Jeanette, intervju 4). Det framkom också att till exempel breakdansen hade bidragit till att uttrycka känslor som annars är svårt att sätta ord på. Ett sätt för den ickeverbala att berätta eller beskriva känslor med hjälp av rörelser istället för ord. Vissa av de utövare vi intervjuade talade om sitt element som en form av meditation eller ett andrum från normer och regler. Att hiphop skulle vara ett avgörande sätt för vissa utövare att få ventilerat ut stress eller funderingar som de bär på påpekas i flera av berättelserna. Hiphopen kan i vissa av intervjupersonernas fall ha börjat som ett sätt att få bekräftelse av andra men har med tiden förändrats till ett personligare behov.

I vissa intervjuer framställdes hiphop som en nödvändighet för att få utlopp på känslor men det framkom även att det kunde vara svårt att uttrycka sin kreativitet om det fanns en otillfredsställelse med resterande delar i livet. Det beskrevs då vara det svårt få utlopp för negativa känslor och att kunna uttrycka sig genom dansen.

”Jag måste uttrycka mig för att må bra och det har inte ändrats från att jag var 14 tills att jag är 32 liksom. Jag kan ha perioder då jag mår väldigt dåligt. Och att hitta nån kanal att liksom få ut detta på och för mig är det rap då. (...) Avgörande faktiskt, oavsett om jag asså som alla har ju tuffa perioder i livet. Asså när jag vart extremt nere så har det hjälp men även när jag liksom är lite vardagsnere. Asså det, det funkar alltid. (...) Jag behöver det bara.” (Jeanette)

5.6.2 Hiphop som kunskapsverktyg

Hiphopen har dels beskrivits som ett terapeutiskt verktyg och i intervjuerna har det även framkommit att den används för att lösa problem i nya situationer. Erfarenheten av graffiti uttrycktes som att ha gett de färdigheter som behövs för att kunna improvisera och lösa problem på plats om de uppstår. Färdigheten inom graffiti har alltså kommit att användas i andra situationer utanför hiphopen, vilket har gett personen en känsla av självförtroende att klara av saker.

Det framkom att hiphopen har gett verktyg för att kunna arbeta med stora proportioner och gett en bredare förståelse för färg, form och komposition. Förutom de lärdomar som kunnat kopplas till graffiti-elementet beskrev intervjupersonerna att de genom hiphopmusiken utvecklats i både svenska och engelska.

”Eftersom inom graffiti-målandet så är det ständigt problem som uppstår å det är ständigt (...) Man sätts i situationer när man måste liksom tänka ganska snabbt om man målar liksom live å så man anpassar sig efter vissa ytor man målar på eller ut efter vissa färger som man har” (Hamid).

5.7 Upplevda förändringar inom hiphopkulturen

Intervjupersonerna upplevde att hiphopen har förändrats från när de började bli aktiva inom kulturen tills nu. Kategorin Förutsättningar för utövande av hiphopkulturen består av två underkategorier som är 1) Gemenskapen inom hiphopkulturen var bättre förr och 2) Tillgängligheten till hiphopkulturen.

5.7.2 Gemenskapen inom hiphopkulturen var bättre förr

En splittring mellan elementen beskrivs, på grund av den rådande kommersialiseringen av till exempel rapp, som en eventuell grund till varför sammanhållningen inom kulturen inte är lika stark som förr. Flera av intervjupersonerna konstaterade att de tyckte att gemenskapen var mer påtaglig förr då fler element samlades på gemensamma platser. Även gemenskapen inom varje enskilt element har enligt intervjupersonerna förändrats, något som tydligt syns på exempelvis breakdanceevents där fokus numera ligger på tävling istället för jams. Tekniken beskrivs idag stå i centrum istället för kunskapsutbytet, vilket gör att många utesluts.

”Så det blir mer fokus på tekniken vilket blir väldigt uteslutande tycker jag. För då kan inte alla plötsligt vara med. Och när tävlingarna större delen av kvällen så blir det också att de som kanske inte kan tävla på dom villkoren hamnar ännu mer på sidan av” (Jesper)

5.7.3 Otillgängligheten till hiphop i utövarnas ungdom

Flera av studiens intervjupersoner har vuxit upp i mindre orter där hiphopkulturen inte har varit tillgänglig. Otillgängligheten bidrog till att intervjupersonerna inte hade så många val när det kommer till umgängeskrets utan fick umgås med de få personer som utövade kulturen. Utövarna fick kämpa sig till information och i vissa fall har den konstnärliga utveckling därför gått saktare än vad den kanske kunnat om alla medel funnits till förfogande för utövandet. En bidragande faktor till de begränsade möjligheterna var bland annat fritidsgårdarnas brist på utrustning och lokaler men också svårigheterna med få tag i de få VHS-band från USA som dokumenterat hiphopkulturen. Intervjupersonerna berättade att näst intill all information numera finns på internetsidor som Youtube. Det uttrycktes dock att den nya tillgängligheten till information inte nödvändigtvis behöver vara en positiv förändring då den kan minska drivet hos utövare till att söka efter mer fakta.

”Asså det här med att lätt lättheten med att hitta saker på youtube det som inte fanns då, det gjorde att man var mer hungrig när man var yngre. Att jag kunde hitta en bok om hiphop i biblioteket då var det liksom värsta grejen” (Jennifer)

6. Diskussion

Stycket inleds med en resultatdiskussion vars syfte är att diskutera studiens fynd i kombination med tidigare forskning. Därefter följer en metoddiskussion som innehåller rubrikerna Urval, överförbarhet och etiska aspekter, Intern validitet och reabilitet samt Praktisk användbarhet.

6.1 Resultatdiskussion

Resultatdiskussionen kommer att behandla ämnena: Stigmatisering av hiphopkulturen, Hiphop och delaktighet, Normer inom hiphop, Hiphop och KASAM, Förutsättningar för utövande av hiphopkulturen och Hiphop som interkulturell kompetens

6.1.1 Stigmatiseringen av hiphopkulturen

Studiens resultat visar på att intervjupersonerna uppfattar hiphopkulturen som en stigmatiserad kultur. De upplevde att det fanns en felaktig bild av hiphop och att den i allmänhet porträtteras i media som våldsam och drogromantisering. Det framkom i vissa intervjuer att en del av informanterna kände att deras åsikter och budskap till omvärlden inte nådde ut längre än till de i samma kultur och kretsar. Detta kan ses som en negativ påverkan på hälsan eftersom bristen på inflytande kan leda till ett lägre socialt engagemang, en konsekvens som kan utveckla exempelvis ohälsosamma levnadsvanor [4]. Flera av intervjupersonerna ansåg att medias stereotypa bild av hiphop står i vägen för att kulturens positiva budskap ska kunna komma ut till allmänheten, en brist på inflytande som kan ha konsekvenser för känslan av empowerment [4]. Framförallt handlar det enligt intervjupersonerna om att kulturen förknippas med negativa associationer såsom kriminell verksamhet och att personer som inte är insatta i hiphop uttalar sig kring kulturen offentligt. I och med att den mediala bilden av hiphop är problematisk, då de som utövare inte kan relatera till den, hävdar intervjupersonerna också att de i viss mån undviker att avslöja den delen av sin identitet som involverar hiphop. Detta kan ses som en typ av okunskap som kan få ofördelaktiga konsekvenser för hiphopens utövare och leda till ohälsa i form av maktlöshet och minskad motivation till delaktighet [7]. Många av intervjupersonerna uttryckte dessutom en osäkerhet när det gällde att berätta för arbetskollegor eller andra bekanta att de var aktiva inom hiphopkulturen för att de inte ville riskera att förlöjligas eller utsättas för fördomar. Detta tyder på att den stigmatiserande bilden som finns av hiphop påverkar dess utövare påtagligt, då de inte vågar vara öppna med vilka de är. Detta blir problematiskt när det kommer till utövarnas trygghet i att fritt uttrycka sin identitet.

Intervjupersonerna kände ett motstånd från omgivningen då de upplever att graffiti motarbetas och rappmusik kritiserats och censureras. De menar att eftersom många personer kan identifiera sig med hiphopkulturen bör den erkännas för vad den är, en förenande kraft. Den stigmatiserande bilden som intervjupersonerna upplever finns av hiphop skulle kunna leda till att aktörer som exempelvis polis, politiker och allmänheten anammar dessa föreställningar om hiphopkulturens utövare. Detta i sin tur kan leda till ett utanförskap i bemärkelsen att känna sig annorlunda och behandlas sämre än andra. Riskerna finns alltså att utanförskapet leder till sämre levnadsvillkor för utövarna [28].

Hiphopen i Sverige har ett starkt fäste i områden med låg socioekonomisk status och det var också i dessa områden som den svenska hiphopen växte fram [13]. Dessa områden har precis som hiphop en tendens att framställas i media på ett negativt eller ett exotifierande sätt. Ove Sernhede, som har gjort många studier på den svenska hiphopkulturen, uttryckte det som

[...] stadens övriga invånare kommer inte i kontakt med de människor som bor i dessa områden annat än via televisionens exotifierande bilder av chorizoosande sambakarnevaler eller kvällstidningarnas demoniserande skräck-och eländesreportage om kriminella invandrare på glid

[29]

Liknande paralleller kan dras till bilden av hiphop som antingen en cool kultur med tuffa utövare eller som en inkörsport till kriminalitet och missbruk. Våra intervjupersoner är dock vissa uppväxta i medelklass områden vilket indikerar på att hiphop inte bara har ett starkt fäste i områden med låg socioekonomisk status. Detta indikerar på att det inte alltid kan dras paralleller mellan att vara aktiv utövare av hiphop och dessa områden. Hiphoppubliken är bredare än så idag och därmed kan inte stigmatiseringen av hiphopkulturen alltid jämföras med den stigmatisering som sker av exempelvis förorter.

Flera intervjupersoner uttryckte också brist på delaktighet i samhället på grund av att hiphopkulturen inte respekteras eller tas på allvar. Detta innebär att den stigmatiserade bilden av hiphop kan bidra till en brist på delaktighet och inflytande i samhället hos utövare. Brist på delaktighet och inflytande kan bidra till negativa hälsokonsekvenser som känslan av maktlöshet och brist på samhörighet med samhället [4].

6.1.2 Hiphop och delaktighet

Hiphop beskrevs som en politisk kraft som granskar samhället och ökar medvetenheten hos dess utövare. Eftersom hiphop blomstrar i utanförskapsområden kan hiphop fungera som en viktig kraft för att återta delaktighet och inflytande i samhället. Med utanförskapsområden menas socialt utsatta områden som exempelvis Göteborgs förorter [28]. Hiphop kan fungera som ett verktyg för boende i dessa områden att uttrycka sig om samhället och få en möjlighet att påverka. Eftersom inflytande i samhället är en viktig aspekt för hälsa [4] kan hiphopkulturen fungera som ett hälsofrämjande verktyg för ökad självskattad hälsa.

Delaktigheten är högst angelägen i hiphoprörelsens ”stadgar” då hiphop handlar om att just organisera sig och vara en del av något större, en kollektiv rörelse. Intervjupersonerna förklarar att ett av de främsta sätten att engagera sig och vara delaktig i samhället är att skapa öppna events (jams) som kan involvera ett eller flera av kulturens element. Dessa event ses som en öppen dörr in i gemenskapen där delandet och kunskapsöverförandet står i centrum. Det framkom dock upplevelser av att den gemenskapen som förut fanns på jams inte längre är lika stark. Detta kan vara ett tecken på att delandet av gemenskap är på väg att försvinna inom hiphopkulturen och att det istället läggs fokus på tävling. Detta kan innebära att hiphop har blivit mer individuellt inriktad än kollektiv då den egna utvecklingen ligger i fokus snarare än gemenskapen och kunskapsöverförandet.

Enligt en intervjuperson är hiphop inte endast ett uttryckssätt men även ett tankesätt som går ut på att förändra världen till det bättre, ett uttalande som påvisar hög grad av vilja till delaktighet och socialt engagemang. Behovet att få uttrycka reflektioner kring sin omvärld kan direkt kopplas till empowerment då det handlar om att individen känner att denne har inflytande över sin egen och samhällets utveckling [4]. En intervjuperson beskrev hiphop som att det känns som att man påverkar samhället bara man utövar det. Detta tyder på att hiphopen är avgörande för hens delaktighet och inflytande i samhället. Samma intervjuperson menade också på att hiphop gjort hen starkare, självständigare och bidragit till ett större självförtroende. Detta innebär att hiphop gett hen en känsla av empowerment, att kunna ha inflytande över sitt eget liv. Vi menar att hiphopkulturen ger intervjupersonerna möjlighet till delaktighet och inflytande både inom den egna kulturen och samhället. Delaktighet och inflytande i samhället utgör dessutom målområde ett i de nationella folkhälsomålen och detta är därför av stor vikt för samhället att främja [30]. Vi tror också att hiphop skulle kunna fungera som ett medel att uppnå empowerment. Att främja utövande av hiphopkulturen kan därför ses som ett sätt att främja delaktighet och inflytande i samhället, och därmed ett sätt att främja folkhälsan.

6.1.3 Normer inom hiphop

De destruktiva normerna inom hiphop är problematiska eftersom de kan ha direkt inverkan på individers hälsa när det kommer till droganvändning, våld och exkludering [22]. Det har framkommit i studier att ohälsosamma levnadsvanor kan ha en indirekt koppling till hiphopkulturen då det förekom missbruk i intervjupersonens umgänge. Detta skulle kunna bero på hiphopkulturens drog- och alkoholnormer [17]. Dessa normer framkom även i våra fynd vilket stärker trovärdigheten i att problematiken återfinns i kulturen och utgör ett argument för att motverka normerna i mån om att förbättra hälsan hos utövarna.

Under vissa intervjuer gavs det uttryck för att det finns normer inom hiphop som kan vara exkluderande. Det diskuterades om normer som handlade om att inte skvallra till polisen när brott har begåtts, om normer som orsakade homofobi och om normer som innefattade vad hiphop borde vara. Dessa normer påverkade våra intervjupersoners livsstil och de val de gjorde i livet. Det framkom också tydligt att dessa normer gjorde att våld, droger och kriminalitet accepterades vilket i sin tur kan påverka kulturens utövare negativt. I framtida folkhälsoinsatser kan dessa normer utgöra fokus för interventioner då de behöver förändras för utövarnas hälsa. Interventioner med hiphop behöver alltså inte bara innefatta att tillgängligheten till kulturen ska öka utan också att klimatet inom kulturen ska förändras. När det kommer till normer om att inte skvallra till polisen kan det vara en indikation på att det finns ett större samhällsproblem när det kommer till tillit för maktinstanser som polisväsendet. En hälsofrämjande insats för hiphopkulturen som går ut på att förändra normer kring kriminalitet kan därför också påverka fler än hiphopens utövare.

Intervjupersonerna gav inte uttryck för att det fanns förtryckande attityder gentemot kvinnor i hiphopkulturen men resultatet skulle kunna ha sett annorlunda ut om det var majoriteten

kvinnor bland intervjupersonerna. Eftersom finns det forskning som visar på att kvinnor porträtteras på ett nedvärderande sätt i rappmusik och musikvideor [19] så finns det säkert kvinnor som påverkas av detta inom kulturen. Det skulle vara intressant att undersöka hur normerna påverkar utövare utifrån ett genusperspektiv i en kvalitativ studie med endast kvinnliga deltagare. Om det finns en risk för att kvinnor behandlas annorlunda än män inom hiphopkulturen eller att hiphopkulturen exkluderar kvinnor tror vi att dessa normer kan vara skadliga, speciellt i ung ålder, då personer är som mest påverkbara. Eftersom intervjupersonerna gav uttryck för att det var viktigare att vara ”äkta” hiphoppare när de var unga kan det innebära att de inte längre påverkas lika mycket av hiphopens normer när de blivit äldre. Vi tror dock att det är viktigt att inom hiphoprörelsen diskutera och problematisera de normer som finns inom delar av kulturen. Risk finns annars för att normerna kan bidra till ohälsosamma levnadsvanor, diskriminering av kvinnor och vara exkluderande mot personer både inom och utom hiphopkulturen. Hiphopkulturen beskrevs av våra intervjupersoner som en öppen kultur men eftersom det kan finnas homofobiska och kvinnoförnedrande inslag i kulturen är detta något som behövs behandlas utifrån ett genusperspektiv. Folkhälsoinsatser för att förbättra hälsan för hiphopens utövare kan därför präglas av ett kunskapslyft om genus och dess hälsoeffekter. Det finns idag ett bra exempel på ett sådant initiativ i form av en rörelse som kallas ”FATTA!”. De lyfter frågor om sexuellt våld inom och utom hiphopkulturen och använder sig av kända artister inom svensk hiphop för att lyfta budskapet [33].

6.1.4 Hiphop och KASAM

Resultatet från intervjuerna analyserades med hjälp av teorin KASAM, känsla av sammanhang som består av begreppen begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet. KASAM fungerar både som ett medel för att uppnå hälsa och ett sätt att mäta hälsa vilket gör det relevant att analysera resultatet utifrån den teorin [7]. Våra intervjupersoner beskrev under sin uppväxt att de känt sig lite annorlunda och utanför. De kände inte att de hörde hemma i den kontexten som de befann sig i. Vi menar att intervjupersonerna fann begriplighet med hjälp av hiphopkulturen då de har beskrivit hiphopkulturen som att äntligen ha hittat hem och som något de kan relatera till. Hiphop beskrevs också som ett fritt uttryckssätt som är fri från snäva normer som de inte kände passade dem. De pratade även om hiphop som ett sätt att få ökad förståelse och medvetenhet om världen och många av intervjupersonerna använder sig av hiphop för att hantera och ta sig genom svårigheter i livet eller som ett sätt att uttrycka sig om omvärlden. Detta är ett tecken på att hiphop fungerade som ett verktyg för hanterbarhet för intervjupersonerna. Det framkom dock i en intervju att hiphop det destruktiva umgänget inom hiphop bidragit till dåligt självförtroende för en individ vilket kan ha givit en brist på hanterbarhet. När det kommer till meningsfullhet beskrevs hiphopkulturen som en passion och något som gav livet mening. Vi menar på att hiphopkulturen gav intervjupersonerna en stark meningsfullhet då de diskuterade känslan av att vara en del av något större.

Eftersom KASAM är ett begrepp som har visat sig fungera för att beskriva hälsofrämjande processer och att hiphopkulturen utifrån vår analys kan bidra till en ökad KASAM för sina utövare, anser vi att hiphopkulturen kan vara ett hälsofrämjande fenomen. Det finns dock negativa erfarenheter av hiphopkulturen som har orsakat ohälsa, vilket är viktigt att ha i beaktning vid folkhälsoarbete. Det kan finnas destruktiva sammanhang inom hiphop som kan vara skadligt för hälsan hos de individer som hamnar i dem. Vi tror därför att det är viktigt att främja en diskussion inom hiphopkulturen som berör de normer som kan vara hälsoskadande som exempelvis attityder kring droger, våld och kvinnoyn. Eftersom det finns en stigmatisering kring hiphopkulturen som kan innebära att utövare vill försvara kulturen tror vi att den diskussionen bättre förs av personer som själva är utövare och därmed har en förståelse för kulturen, både dess negativa och positiva aspekter.

Intervjupersonerna beskrev hiphopkulturen som en gemenskap och att de kände att de tillhörde den gemenskapen. De beskrev hur de var en del av en världsomspännande gemenskap, något som kan beskrivas som "Hiphop Nation" eller "Planet Hiphop" [1]. Personer som lever i ett utanförskap i Sverige idag kan ibland identifiera sig mer med och känna samhörighet med en kultur från andra sidan planeten än med samhället de lever i. Den samhörigheten och känslan av sammanhang kan bidra till att personer som bor i förorten Angered utanför Göteborg kallar sin förort för "Los Angered" som en referens till västkuststaden Los Angeles i USA [13]. [8]. Den känsla av sammanhang som intervjupersonerna beskrev för oss framhölls som en av anledningarna till att de föll för hiphopkulturen. Vi tror att intervjupersonerna inte bara fastnade för hiphop på grund av intresse för elementen utan för att den i de flesta av intervjupersonernas fall också bidrar till en ökad hälsa för utövarna. Hiphop kan därför ses som något större än en konstform och hiphopkulturen har en tydlig potential att verka hälsofrämjande för sina utövare.

6.1.5 Förutsättningar för utövande av hiphopkulturen

Viljan att aktivt kunna både utöva kulturen mer men också hitta likasinnade och vara en del av en större gemenskap är enligt de flesta av intervjupersonerna anledningen till varför de valt att flytta till en stad där hiphopkulturen är större. Det finns många anledningar till varför dagens samhälle präglas av urbanisering men för törstande kulturutövare, i detta fall hiphoppare, kan skillnaden vara avgörande för hur mycket inflytande personerna i fråga kan ha över sitt liv och sin omgivning. Intervjupersonen Jennifer nämner att hiphop påverkar den psykiska hälsan på ett positivt sätt genom dess gemenskap. Hon var, liksom fler av intervjupersonerna, sökande under uppväxten i en liten stad och kände sig annorlunda tills hon fann gemenskapen i hiphopkulturen i en större stad. Otillgängligheten i mindre städer kan också få andra ohälsosamma konsekvenser nämligen den begränsade möjligheten till val av umgängeskrets. Strävan efter att finna gemenskap med andra som har passion för hiphop fick förödande konsekvenser för hans liv då det enda umgänget som fanns tillgängligt var en grupp individer som gav negativa hälsokonsekvenser. Hade Charlie växt upp i en större stad hade förmodligen utbudet av hiphoputövande grupper varit större och kanske hade han då inte känt sig bunden till specifika individer och istället utvecklat större självständighet och

självförtroende. Enligt Malmökommissionens rapport är det viktigt att ha valmöjligheter när det kommer till sitt eget liv då det är avgörande för individens hälsa och bristen på plattformar för kultur skapar fördomar och otrygghet [3]. Plattformar för hiphoputövande skulle kunna innebära att hiphopkulturen får ta lika stor plats som andra kulturyttringar eller idrotter på fritidsgårdar, i skolan och på kulturinstitutioner.

6.1.6 Hiphop som Copingstrategi

Intervjupersonerna gav olika förslag på hur de använt sig av hiphop dels som en väg till utlopp genom uttryck och ett verktyg för att förändra negativa tankar till positiva. Att hiphop kan användas till dessa ändamål gör den till en effektiv copingstrategi där utövarna inte endast klarar av att hantera känslor men även löser problematiska situationer. Meditation används ibland som en copingstrategi. Enligt studiens intervjupersoner kan hiphop för dem spela en meditativ roll där den meditativa friden kan infinna sig vid ett fysiskt eller psykiskt utövande av kulturen. Det framkom också i en intervju att på grund av negativa erfarenheter inom umgänget kan inte intervjupersonen längre använda sig av hiphop som copingstrategi på grund av alldeles för dåligt självförtroende. Detta dåliga självförtroende påverkar hans skapande eftersom han tvivlar på sig själv. Därför fungerar inte hiphop som en copingstrategi för alla utövare utan kan bero på vilka erfarenheter av utövandet man har haft tidigare.

Att behovet till att uttrycka sig fortfarande finns, även om utövarna i detta fall hållit på med hiphop i över tio år, uttrycker alla intervjupersonerna. En av intervjupersonerna talar om sina graffitifärdigheter som en problemlösningskompetens då det ständigt uppstår oplanerade situationer och det är ytterligare en förmåga som kan kopplas till coping. Att de fyra hiphopelementens utövare lärt sig mycket kring språk och uttryck via hiphopmusiken är också en fördel som utövarna har kunnat dra sig nytta av och kanske kan detta vara en del av förklaringen till att intervjupersonerna uppger att de känner stark gemenskap med andra utövare även utomlands.

6.1.7 Hiphop som interkulturell kompetens

I och med att hiphop är en kultur som uppstått i USA innefattar utövandet av hiphop även automatiskt kunskap kring livet i vissa delar av USA och speciellt den unika insynen hos de som lever i ett utanförskap i det landet [13]. Språket, slanguttryck och kunskap kring kulturella skillnader inom och utanför USA ger därför hiphoppare i andra länder en interkulturell kompetens som inte ges i skolan. Denna kunskap kan sedan överföras till användandet av det svenska språket och reflekterandet över hur levnadsvanor skiljer sig inom och utanför Sveriges gränser. Då vår studie endast bygger på fem intervjuer bör studiens utsagor tolkas med försiktighet och den skulle kunna ses som en förstudie där en större kvalitativ studie kan ge mer kunskap. Dock utifrån det resultatet vi funnit anser vi att värdet av den interkulturella kompetens hos hiphopens utövare kan bidra till att kulturens värde utåt bli högre och mer respekterad i exempelvis andra kulturella sammanhang men också i lösningen på utanförskapsproblematiken. Genom att vara lyhörd för de budskap som uttrycks

i hiphopparnas estetiska utövande kan värdefull information kring aktuella behov belysas och åtgärdas, en ovärderlig inblick som är oerhört viktigt att respektera [10]. Detta skulle kunna innebära att stigmatiseringen av hiphopkulturen minskar vilket skulle leda till en positiv hälsoeffekt för utövarna. Våra intervjupersoner uttryckte alla att den negativa bild av hiphop som finns hos allmänheten påverkar dem negativt och har utgjort att de inte vågar vara öppna med vilka de är. Detta skulle också kunna innebära att utövarna känner att de har en större delaktighet och inflytande i samhället eftersom deras röster respekteras och hörs. Delaktighet och inflytande i samhället är inte bara ett av våra nationella folkhälsomål utan också viktigt för hälsan. De positiva hälsoeffekter som deltagarna beskriver skulle kunna leda till att man inom skolväsendet, den offentliga sektorn och de kulturella institutionerna borde fundera över om man i högre grad kan involvera hiphopen i det offentliga rummet. Hänsyn bör då också tas till de negativa effekter av hiphop som kan finnas om inte en diskussion inom kulturen förs kring de negativa normer som kan skapa ohälsa. Ett sätt att göra detta kan vara att lyfta fram och involvera redan befintliga rörelser som FATTA, som aktivt arbetar för att lyfta upp frågor om hur bland annat kvinnor framställs inom hiphop [33].

6.2 Metoddiskussion

6.2.1 Urval, överförbarhet och etiska aspekter

Eftersom det inte finns mycket forskning om ämnet vi syftade att undersöka hade vi svårt att hitta vetenskapliga artiklar. Vi är medvetna om att vi använder samma författare under ett flertal av artiklar valda och att detta kan ses som en svaghet. Vi har använt oss mycket av publikationer som är gjorda av Ove Sernhede som är professor i socialt arbete och Johan Söderman som är biträdande professor i musikpedagogik då dessa författare är framstående inom forskning på hiphopkulturen i Sverige. Dock vill vi poängtera att vår studie behövs på grund av denna brist på forskning. En aspekt att ta i beaktning är möjligheten att urvalet bestod av de som har positiva erfarenheter av hiphop då det är de som väljer att delta. Det finns en risk för att viktig information om hiphopens negativa effekter missades eftersom de kan ha slutat utöva hiphop och därmed tas bort från listan av möjliga deltagare. Vi har heller inte tagit hänsyn till vilket specifikt element inom hiphop som våra intervjupersoner tillhör då flera av dem har gjort fler än ett element. Därför kan skillnader mellan elementen inte belysas och det kan finnas skillnader i livsstil som påverkar hälsan olika. Det är viktigt att vara medveten om att resultatet endast bygger på fem intervjuer och skall därmed tolkas med försiktighet. Av de fem intervjupersonerna var två kvinnor. Detta kan påverka resultatet när det kommer till exempelvis kvinnors upplevelser inom hiphopkulturen och resultatet hade kunnat bli annorlunda om majoriteten var kvinnor. Om studien i helhet hade haft ett genusfokus hade intervjuguiden sett annorlunda och därmed eventuellt frambringat andra resultat.

Flera av de artiklar som har använts i studien klassar hiphop som ungdomskultur och har därför har ungdomar som målgrupp. Då de intervjupersoner som använts i denna studie är i 30-årsåldern skulle det skulle kunna ses som en brist att belysa tidigare forskning då den inte behandlar respondenternas ålder. Författarna har här valt att utgå från att det finns en koppling mellan den tidigare forskningens resultat och intervjupersonerna då de hävdar att de blivit aktiva utövare redan i tonåren. I och med att intervjupersonerna har varit involverade i

hiphoprörelsen även under sina ungdomsår kan därför de vetenskapliga artiklarna som använts i denna studie ses som relevanta trots att respondenterna idag är vuxna.

Forskaren i en empirisk studie är oundvikligen en medskapare av materialet eftersom den är med under intervjun [31]. Väl medvetna om detta har vi försökt minimera denna inverkan genom att hålla oss så neutrala inför intervjupersonen som möjligt under intervjun för att inte påverka intervjupersonernas svar. Vi är medvetna om att vår förförståelse för ämnet kan styra samtalet och därmed påverka studiens conformability. Men detta kan också ses som en fördel eftersom intervjupersonerna då vet att författarna har en förståelse för ämnet och för det utövande som intervjupersonerna gör.

Urvalet till studien valdes med hjälp av nyckelpersoner som tipsade om intervjupersoner. Detta skulle kunna innebära att nyckelpersonerna valde personer som de tror har en positiv syn på hiphop. Samtidigt kan det vara positivt att nyckelpersonerna har valt personer som har mycket att säga om hiphop, vilket resultatet indikerar på. På grund av tidsbrist kunde inte intervjupersonerna ta ställning till det färdiga resultatet, vilket skulle ha gett studien en ökad credibility [26].

Att ha i beaktande när det kommer till studiens transferability är att de som utövar hiphop inte är en homogen grupp och alla som identifierar sig som hiphoppare inte nödvändigtvis bor i till exempel ett utanförskapsområde såsom i en förort. Studiens resultat går inte att applicera på alla hiphoppare men genom att intervjupersonerna som används kommer från olika städer och är aktiva inom olika element tror vi att många utövare kan relatera till materialet. Flera av intervjupersonerna har vuxit upp i en mindre ort som kan ses som en annan typ av utanförskap än den Sernhede diskuterar i sitt verk om unga mäns utanförskap i Göteborg [13]. Vi valde att ha ett urval med vuxna utövare av hiphopkulturen eftersom vi önskade intervjupersoner som gjort ett livsval att utöva hiphop. Eftersom våra intervjufrågor behandlade hur hiphop har påverkat intervjupersonernas liv var det av vikt att personerna utövat hiphop länge. Våra intervjupersoner beskrev att behovet av att uttrycka sin egen identitet inför andra, som det var stort fokus på i tonåren, minskat avsevärt i jämförelse med behovet att få vara kreativ när man varit aktiv utövare länge.

En studies överförbarhet är inte den viktigaste aspekten inom kvalitativa metoder. Det är upp till läsaren att avgöra hur väl resultatet i en studie kan överföras till en annan kontext [31]. En uppföljande studie hade kunnat ge en mer ingående verklighetsbild av hur hiphop påverkar dess utövare under olika skeden i livet. Detta skulle kunna bidra till studiens dependability då svar eventuellt skulle kunna ges kring huruvida fynden är upprepningsbara. En sådan studie hade också kunnat ge återkoppling till om interventioner för kulturens framväxt lyckats med att verka hälsofrämjande för dess utövare.

För att ta hänsyn till den forskningsetiska principen att privat information som kan identifiera deltagare inte skulle röjas valde vi att inte ta med Ortsnamn eller personnamn som intervjupersonerna diskuterade [23]. Däremot kan man inte garantera som författare till studien att intervjupersonerna själva inte röjer information om studien. Av etiska skäl valde vi

att inte citera deltagarnas tvekande, repeterande eller stammande. McCormack menar att genom att citera på detta vis skapar ett ojämnt maktförhållande mellan intervjuare och deltagare, då intervjuarens felsägningar inte porträtteras [32]. Däremot ville vi inte ändra i intervjupersonernas ordval då vi vill inte ta oss rätten till att sätta ord på intervjupersonernas upplevelser. Vi har endast tagit bort ord som är upprepande eller onödiga och låtit resten stå kvar för att ge läsaren en verklig bild av intervjupersonernas berättelser.

6.3.2 Intern validitet och reliabilitet

I och med att författarna har en tydlig förståelse för hiphopkulturen och själva är aktiva utövare kan deras kulturella samhörighet med intervjupersonerna vara avgörande för studiens utfall. Hur materialet tolkats, förstås och återgetts i resultatet kan ha färgats av författarnas kunskap inom ämnena hiphop och hälsa. De hälsoeffekter som påvisas i resultatdiskussionen behöver inte överensstämma med vad personer med en annan förståelse hade kommit fram till. Validitet har eftersträvat genom transparens när det gäller forskningsprocessen och genom att diskutera kodningen och tolkningen av resultatet med en person som ser hiphop helt och hållet utifrån (handledaren).

Informanternas åldersspridning kan påverka validiteten då de flesta är i 30-årsåldern. En större spridning hade varit önskvärd och kunnat spegla olika typer av skeden i livet. De hälsoeffekter som studiens intervjupersoner presenterar behandlar främst mentala och sociala hälsoeffekter och studien har inte fokuserat på de fysiska effekterna av informanternas utövande. I en mer omfattande studie hade alla aspekter av de hälsoeffekter som direkt hade kunnat kopplas till intervjupersonernas kulturutövande varit önskvärda att rapportera om.

Det finns en risk att den rådande stigmatisering som intervjupersonerna säger sig uppleva i samhället och i media kan bidra till att de redan innan intervjutillfällena förbereder sig på att försvara sin kultur och därför medvetet ger positiva svar till hiphopens fördel vid frågor om sambandet mellan hiphop och hälsa. Det är svårt att veta om svaren hade skiljt sig åt om frågorna istället ställts till en utövare som själv uppger sig tillhöra den kommersiella hiphopscenen. Resultatet av studien hade eventuellt också sett annorlunda ut om vi tillfrågat personer som förr kategoriserade sig som hiphoppare men som nu inte längre är aktiv inom kulturen. I en framtida studie hade det varit av intresse att jämföra aktiva utövares erfarenheter med personer som slutat identifiera sig som hiphoppare för att eventuellt se skillnader förhållningssätt till hiphopkulturen och få fram vilka orsaker som gjort att personer fortsatt respektive inte fortsatt med hiphop.

6.3.3 Praktisk användbarhet

Materialet i denna studie kan användas som hjälpmedel i planeringen av interventioner inom ämnen som exempelvis hälsa, hiphop, stigmatisering, coping, kultur och ungdomskultur. Den skulle kunna bli en utgångspunkt i arbetet för minskad segregation och för att öka kunskapen kring användningsområden för interkulturell kompetens. Materialet skulle därför kunna vara till nytta för studenter, yrkesverksamma, organisationer och kommunala institutioner.

7.1 Slutsats

Vår studie visar på att det finns problematik kring stigmatiseringen av hiphop och vilka konsekvenser det har på kulturens utövare. Studien belyser hur ökad interkulturell kompetens kunnat erhållas av hiphopparna och hur dessa färdigheter kunnat användas i livet för att dels skapa den typ av gemenskap som samhället inte kunnat ge och för att utveckla individerna på ett personligt och konstnärligt plan. Studien påvisar vikten av hiphopens inverkan på dess utövares KASAM och hur kulturens uttryckssätt kunnat användas som givande verktyg i copingsyfte. Resultatet visar också att det finns problematiska normer inom hiphop som kan verka exkluderande och utgöra en hälsorisk. Sammantaget tyder dock fynden på att deltagande i hiphopkulturen för våra deltagare har mestadels en positiv koppling till deras psykiska hälsa. Ur folkhälsosynpunkt är det ett argument för att vidta åtgärder för att främja hiphopen och dess positiva hälsoeffekter.

7.2 Implikationer

Vi som författare befarar att stigmatiseringen av hiphopkulturen kan bidra till ohälsosamma processer hos hiphopkulturens utövare genom en minskad känsla av delaktighet i och inflytande över samhället. Vi tror också att stigmatiseringen av hiphopkulturen kan vara en bidragande faktor till den splittring av kulturen som en del av intervjupersonerna diskuterat. Då endast den kommersiella hiphopmusiken spelas på radio ger detta upphov till två diskurser: den kommersiella och den folkliga, vilket kan leda till två motpoler inom hiphopkulturen.

Att bara se hiphopkulturen som en farlig kultur kan vara destruktivt då aktiva hiphoputövare kan bära på kompetens om sociala problem som porträtteras genom deras kulturutövande. Aktivt positivt intresse för hiphopkulturen kan å andra sidan vara ett sätt för beslutsfattare på olika nivåer att se och ta in vilka behov som marginaliserade grupper har och se vilken frustration som finns hos delar av befolkningen som exempelvis bor i stigmatiserande områden, tillhör en stigmatiserad grupp eller känner sig annorlunda [10]. Detta skulle kunna leda till att hiphopens potential som positiv kraft i folkhälsoarbetet stärktes och utnyttjades.

Vi föreslår följande åtgärder:

- Öka förståelsen och kunskapen kring hiphop som en global kultur, en rörelse som verkar för positiv förändring och som ett paraplybegrepp för olika konstuttryck, inte endast som en aktuell ungdomskultur.
- Stimulera en diskussion inom hiphoprörelsen om vilka normer som råder och hur de påverkar utövarna, i syfte att minimera riskerna för exkludering och ohälsa.

- Aktivt arbeta för att göra folklig hiphop mer tillgänglig på platser där intresset finns samt presentera hiphopen på fler arenor i samhället så att dess kulturella och hälsofrämjande värde kan inspirera fler att utforska kulturen.
- Satsa på forskning kring de berörda områdena, förankrad i aktivt deltagande från aktiva utövare av hiphop. Det skulle kunna lyfta empowerment hos utövarna samt öka kunskapen kring hiphopens inverkan på hälsan.

8. Litteraturförteckning

1. Sernhede, O. and J. Söderman, Planet Hiphop: om hiphop som folkbildning och social mobilisering. 2010, Malmö: Liber.
2. Beaulac, J., M. Olavarria, and E. Kristjansson, *A Community-Based Hip-Hop Dance Program for Youth in a Disadvantaged Community in Ottawa: Implementation Findings*. Health Promotion Practice, 2010. **11**(3): p. 61S-69S.
3. Stigendal and Östergren, Förstå Malmö, i Malmös väg mot en hållbar framtid. Hälsa, välfärd och rättvisa. Kommission för ett socialt hållbart Malmö. . 2013, Malmö stad: Malmö.
4. Statens Folkhälsoinstitut. Målområde 1. Delaktighet och inflytande i samhället. Kunskapsunderlag för Folkhälsopolitisk rapport 2010. 2011.
5. Lazarus, S.R. and S. Folkman, Stress, appraisal, and coping. 1984, New York: Springer.
6. Bremberg, S. and C. Dalman, En kunskapsöversikt. Begrepp, mätmetoder och förekomst av psykisk hälsa, psykisk ohälsa och psykiatriska tillstånd hos barn och unga. 20157. Antonovsky, A., *Hälsans mysterium*. 2007, Stockholm: Natur och Kultur.
8. Ingemar Andderson, G.E., Folkhälsa- några begreppsdefinitioner, ur Folkhälsa som tvärvetenskap- möten mellan ämnen. 2011. Uppl 1:2 Studentlitteratur AB. s 20-21
9. Göteborgs stad. Skillnader i livsvillkor och hälsa. 2014.
10. Sernhede, O., *School, Youth culture and Territorial Stigmatization in Swedish Metropolitan Districts*. 2011.
11. Wallerstein, N. and E. Bernstein, Empowerment Education: Freire's Ideas Adapted to Health Education. Health Education & Behavior, 1988. **15**(4): p. 379-394.
12. Söderman, J., Hiphop som folkbildande kunskapsrörelse. Oscar Olsson- muséets skriftserie, 2014
13. Sernhede, O., Alienation is my nation: hiphop och unga mäns utanförskap i Det nya Sverige. 2007, Stockholm: Ordfront Förlag.
14. Chang, J., Can't stop Won't stop: A history of the Hip-Hop Generation. 2005, New York: St. Martin's Press.
15. Travis Jr, R., Rap Music and the Empowerment of Today's Youth: Evidence in Everyday Music Listening, Music Therapy, and Commercial Rap Music. Child and Adolescent Social Work Journal, 2013. **30**(2): p. 139-167.
16. Bobakova, D., et al., Protective and risk factors of early sexual initiation in youth subcultures. European Journal of Contraception and Reproductive Health Care, 2013. **18**(4): p. 242-250.
17. Verkooijen, K.T., De Vries, N.K., and G.A. Nielsen, Youth crowds and substance use: The impact of perceived group norm and multiple group identification. Psychology of Addictive Behaviors, 2007. **21**(1): p. 55-61.
18. Primack, B.A., et al., Degrading and non-degrading sex in popular music: A content analysis. Public Health Reports, 2008. **123**(5): p. 593-600.
19. Balaji, M., Vixen Resistin': Redefining Black Womanhood in Hip-Hop Music Videos. Journal of Black Studies, 2010. **41**(1): p. 5-20.
20. Muñoz-Laboy, M., H. Weinstein, and R. Parker, The Hip-Hop club scene: Gender, grinding and sex. Culture, Health and Sexuality, 2007. **9**(6): p. 615-628.
21. Hammarström, A. and G. Hensing, *Folkhälsofrågor ur ett genusperspektiv. Arbetsmarknad, maskuliniteter, medikalisering och könsrelaterat våld*. 2008: Statens Folkhälsoinstitut.

22. Travis Jr, R., Rap Music and the Empowerment of Today's Youth: Evidence in Everyday Music Listening, Music Therapy, and Commercial Rap Music. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 2013. **30**(2): p. 139-167.
23. Kvale, S. and S. Brinkman, *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Vol. 3:1. 2014, Lund: Studentlitteratur.
24. Marshall, C. and G.B. Rossman, *Designing qualitative research*. Vol. 4. 2006, Californien, Thousands Oaks: SAGE.
25. Teorell, J. and T. Svensson, *Att fråga och att svara*. 2007, Malmö: Liber AB.
26. Graneheim, U.H. and B. Lundman, *Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness*. *Nurse Education Today*, 2004. **24** (2)(10.1016/j.nedt.2003.10.001.): p. 105-112.
27. Dahlgren, L., M. Emmelin, and A. Winkvist, *Qualitative methodology for international public health*. Vol. 2. 2007, Umeå: Umeå universitet.
28. Ungdomsstyrelsen, *Fokus 08. En analys av ungas utanförskap*. 2008.
29. Sernhede, O., *Alienation is my nation. Hiphop och unga mäns utanförskap i det nya Sverige*. 2007, Stockholm: Ordfront förlag. s. 45
30. Persson, G., *Regeringen proposition. Prop: 2002/03:35. Mål för folkhälsan*. 2002.
31. Graneheim, U.H. and B. Lundman, *Kvalitativ innehållsanalys*. , in *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård*, M. Granskär and B. Höglund-Nielsen, Editors. 2012, Studentlitteratur: Lund.
32. McCormack, B., *Researching nursing practice: does person - centredness matter?* *Nursing Philosophy*, 2003. **4**(3): p. 179-188.
33. FATTA (internet). Stockholm Fatta & Crossing Borders; u.å.Hämtad 2015-06-25 från <http://fatta.nu/initiativtagare/>

Bilaga 1. Informerat samtycke

Inbjudan till deltagande i studie om Hiphop och hälsa

Syfte:

Undersöka sambandet mellan Hiphop och psykisk hälsa.
Syfte med datainsamling är C-uppsats på kandidatnivå.

Vilka är vi:

Vi är två studenter vid Göteborgs Universitet som skriver vår kandidatuppsats, Therese Sahlin från hälsopromotionsprogrammet och Anna Malmer från det folkhälsovetenskapliga programmet.

Detaljer för medverkande:

Du kommer att delta i en intervju på cirka en timme med frågor som berör hiphopens inverkan på ditt liv. Intervjuresultaten kommer att analyseras utifrån ett folkhälsovetenskapligt perspektiv med fokus på de sociala bestämningsfaktorerna för hälsa.

Sekretess:

Resultatet kommer att ligga till grund för den c-uppsats som skrivs. Resultatet kommer inte att säljas vidare eller ges ut till utomstående aktörer. Vi kommer inte publicera eller föra vidare något som innebär att det går att identifiera individer. Vår handledare kommer endast ta del av materialet efter att namn har borttagits.

Intervjumaterialet kommer att förvaras på våra datorer som har lösenordsskydd. Datan kommer att vara konfidentiell vilket innebär att ingen intervjuperson kommer att kunna knytas till datan. Det är endast vi som kommer att veta vilka intervjupersonerna är och de kommer att få fiktiva namn innan någon annan får ta del av datan.

Samtycke:

Intervjupersonerna kan när som helst under processen avsluta sin medverkan utan konsekvenser. Intervjupersonerna kommer att få ta del av resultatet när det är färdigställt.

Vid frågor som berör studien kontakta författarna på följande: ewa.anna.malmer@gmail.com eller therese.tzer.sahlin@gmail.com

Härmed intygar jag att jag har tagit del av informationen ovan och samtycker att datan används till det syfte som beskrivits ovan:

Datum och Ort

Namnunderskrift

Bilaga 2. Frågeguide

Vad är hiphop för dig?

Vad fick dig att bli intresserad av hiphop?

Hur har hiphop påverkat ditt liv?

Påverkar hiphop din sociala umgängeskrets? I så fall hur?

Vad tänker du på om vi säger psykisk/mental hälsa?

Upplever du att hiphopen påverkar din psykiska/mentala hälsa?

Hur tror du att omgivningen ser på dig som aktiv utövare av hiphop?

Känner du att hiphop rörelsen ger dig möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället?

Vad betyder hiphop för dig idag?

Har du något mer att tillägga?